

Jak zaczarować lekcje języka obcego? O międzynarodowej współpracy nauczycieli i wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi internetowych w dydaktyce szkolnej

„Web 2.0 Zauberschule” – pod tym tajemniczo i niezbyt swojsko brzmiącym tytułem kryje się jedyny w swoim rodzaju projekt skierowany do nauczycieli, propagujący użycie nowych technologii w praktyce szkolnej. O tym, że TIK i internet wkroczyły do polskich szkół i że nie da się powstrzymać informatyzacji, wiemy wszyscy. Słyszymy o tym właściwie na każdym kroku, także nowe programy zakładają wykorzystanie na lekcjach nowoczesnych technologii.

Przede wszystkim jednak nowa podstawa programowa (MEN 2009) nakłada na wszystkich nauczycieli obowiązek stwarzania uczniom warunków do poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł i efektywnego posługiwania się technologiami informacyjnymi. Łatwiej jednak powiedzieć czy zarządzić, niż to zrobić. Na koniec to nauczyciel zostaje sam na sam z uczniami, programem, małą ilością godzin, dodatkowymi obowiązkami, słabo wyposażoną pracownią, problemami z internetem itd. I może nawet te utrudnienia techniczno-lokalne nie są najgorsze, ale brak pewności siebie (w obejściu z techniką) i *know-how*: skutecznych, wypróbowanych

metod, scenariuszy, które zaoszczędziłyby cenny czas.

Szkoła czarowania Web 2.0

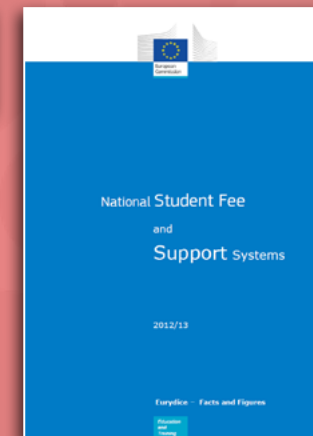
Myślę, że najtrudniej poradzić sobie ze świadomością pozostawienia nauczycieli sam na sam z problemem, chociaż oczywiście wszyscy życzylibyśmy sobie klasopracowni wyposażonych w szybkie łącza internetowe, tablety i inne nowoczesne gadżety. Z tej potrzeby radzenia sobie w nowej sytuacji zrodził się projekt skierowany do nauczycieli: *Web 2.0 Zauberschule* (*Szkoła czarowania Web 2.0*), którego celem jest przybliżenie nauczycielom nowoczesnych narzędzi inter-

netowych i pokazanie im, jak je wykorzystać na lekcji.

Założycielkami projektu i „dyrektorkami szkoły” są: Aimi Jõesalu (Gymnasium Põlva) z Estonii, Justyna Sobota (LOTE – Liceum Towarzystwa Ewangelickiego w Cieszynie) z Polski i Alet Conradie (Paul Roos Gimnasium) z RPA. Ten międzynarodowy skład nie jest przypadkowy – pomysłodawczyni pracują już od lat w ramach DaF-Community, wspólnoty łączącej nauczycieli głównie języka niemieckiego z całej Europy i nie tylko. Grupa ta spotyka się online raz w tym tygodniu, by podzielić się swoimi doświadczeniami, wymienić pomysłami, ▶

Nowe publikacje Eurydice

Na stronach internetowych Eurydice ukazały się aktualizacje dwóch opracowań z serii *Facts and Figures*.

National Student Fee and Support Systems zawiera informacje dotyczące opłat za studia ponoszonych przez studentów szkół publicznych oraz o pomocy finansowej i materialnej dla studentów w poszczególnych krajach.

[Publikacja do pobrania](#)

▶ posłuchać ekspertów, podyskutować czy po prostu porozmawiać w obcym języku. Chętnych zapraszam na stronę DaF-Community, do zakładki [Dientags-Treffen](#).

To doświadczenie przekonało nas, że najlepiej można uczyć się od siebie nawzajem, poprzez wymianę pomysłów i przez przyzmat własnych doświadczeń. Inicjatywa „nauczyciele dla nauczycieli” znakomicie się sprawdziła. Bazuje ona na poczuciu solidarności w wielkiej nauczycielskiej społeczności, nawet ponad granicami Unii Europejskiej i – jak się okazuje – tym jest to ciekawsze i bardziej motywujące. Na naszych zajęciach mieliśmy nauczycieli z Finlandii, Estonii, Polski, Litwy, Niemiec, Węgier, Szwecji, Austrii, Francji, Słowenii, Bośni i Hercegowiny, Włoch, Grecji, Portugalii i RPA. Nasz projekt, który w maju 2011 r. został zarejestrowany w ramach eTwinningu, jest w pierwszej linii skierowany do nauczycieli. W dalszej perspektywie korzystają z niego także nasi uczniowie, ponieważ lekcje stają się bardziej atrakcyjne i dostosowane do ich potrzeb.

Jakiego nauczyciela potrzebują uczniowie?

Być może brzmi to egoistycznie, ale jestem przekonana, że teraz jak nigdy wcześniej potrzebujemy inicjatyw dla nauczycieli, wzmacnienia ich pozycji i dowartościowania.

Silny, pewny siebie, kompetentny i przekonany o swojej wartości nauczyciel jest w stanie jasno i konkretnie nakreślić swoje cele. Według Johna Hattiego (Spiewak 2013) to taki nauczyciel ma największe szanse trafić do swoich uczniów, pociągnąć ich za sobą i osiągnąć sukces. Ten Nowozelandczyk przeprowadził ponad 800 metaanaliz i 50 tys. badań, którymi objął 250 mln uczniów, by odpowiedzieć na pytanie, jakie są wyznaczniki dobrej lekcji. Okazało się, że najważniejszy jest nauczyciel, który wie, co chce osiągnąć.

W swojej książce *Visible Learning* podaje 136 czynników mających pozytywny lub negatywny wpływ na proces uczenia (co pomaga, co szkodzi, co ma tylko minimalny wpływ). Okazuje się, że nie wystarcza już nauczyciel *facilitator*, który będzie towarzyszył uczniowi w procesie uczenia. Hattie definiuje nową rolę nauczyciela. To *activator*, który dokładnie wie, co chce zrobić, steruje procesem uczenia się, ma pod kontrolą całą klasę i jednocześnie osobiste spojrzenie na każdego z uczniów. Dobry nauczyciel panuje nad przebiegiem zajęć od początku do końca, ale przyjmuje perspektywę swoich uczniów i patrzy na lekcję ich oczami.

Dlatego tak cenne są doświadczenia nauczycieli z różnych krajów i poznanie nowych

technologii, wirtualnej przestrzeni, środowiska, w którym nasi uczniowie – cyfrowi tubylcy – spędzają większość wolnego czasu i czują się w nim jak ryba w wodzie. Jednak sama technika nie jest tutaj najważniejsza: a to, czy i jak zostaną one wykorzystane, zależy od wielu czynników, a także od samych nauczycieli i ich przygotowania (Dringó-Horváth 2011).

Co to jest Web 2.0?

Myślę, że samemu trudno byłoby zapoznać się choćby z częścią narzędzi Web 2.0 – biorąc pod uwagę, że każdego dnia pojawiają się nowe. A właściwie co kryje się pod tym pojęciem? Są to najczęściej bezpłatne programy dostępne w internecie, które umożliwiają użytkownikom tworzenie i generowanie treści. Ich głównymi cechami są: interaktywność, mechanizm Wiki, licencja Creative Commons, możliwość nawiązywania kontaktów przez użytkowników, współtworzenie i współdzielenie (ang. *sharing*), kreatywność, innowacyjność (por. [Słownik komputerowy i encyklopedia informatyczna](#)). I w tym kryje się największy potencjał Web 2.0, który możemy wykorzystać nie tylko podczas lekcji języka obcego – zyskujemy możliwość tworzenia nowych treści, kreatywnego podejścia do przedmiotu, zakt-

Teachers' and School Heads' Salaries and Allowances dostarcza informacji o rocznych zarobkach nauczycieli i dyrektorów szkół w ujęciu krajowym i porównawczym.

[Publikacja do pobrania](#)

► wizowania i uruchomienia naszych uczniów. Narzędzia, których możemy użyć na lekcji, albo są im bardzo dobrze znane (np. YouTube, usługi Google, Flickr), albo ich zastosowanie jest intuicyjne.

Prostota i intuicyjność to kolejne atuty Web 2.0. Ale jak znaleźć te najbardziej efektywne narzędzia, które nie będą zwykłymi zabawkami, ale pozwolą nam ćwiczyć konkretne sprawności językowe, zoptymalizować i uatrakcyjnić lekcję języka obcego? Należy zapisać się do *Web 2.0 Zauberschule – Szkoły czarowania Web 2.0*. Projekt, który rozpoczął się w 2011 r., jest ciągle kontynuowany i rozwijany. Dostęp do niego jest prosty, wolny i bezpłatny dla wszystkich, którzy chcą się czegoś nauczyć i dzielić się swoją wiedzą.

Jak wygląda wieczór w *Zauberschule* i co należy zrobić, żeby wziąć w nim udział?

Wystarczy napisać mail do którejś z *Zauberlehrerinnen* albo spontanicznie załogować się na stronie i wejść do pokoju spotkań. Konferencje odbywają się w każdy ostatni wtorek miesiąca od 19.00 do 20.30 w ramach DaF-Community w [lvoalize-Live-Online](#). Po załogowaniu i wejściu do pokoju spotkań można uczestniczyć w prezentacji (obraz + dźwięk), dyskutować (przy pomocy czatu głosowego i pisanego) i współpracować

synchronicznie (dzięki narzędziom *white board*). Szczególnie innowacyjne jest to, że spotkania możliwe są w czasie rzeczywistym, bez względu na odległość. Na jednej lekcji mamy uczestników z całej Europy, a nawet RPA czy Ameryki.

W czasie wieczorów były i są prezentowane praktyczne przykłady użycia narzędzi Web 2.0 – wypróbowanych i ocenionych ze względu na ich przydatność na lekcjach. Według konfucjańskiej zasady „Powiedz mi, a zapomnę. Pokaż mi, a zapamiętam. Pozwól mi zrobić, a zrozumieć” celem jest nie tyle poznanie jak największej ilości narzędzi, co przede wszystkim sprawdzenie ich w praktyce, a co za tym idzie – podniesienie jakości i atrakcyjności zajęć szkolnych. A kto robi to lepiej niż nauczyciele, którzy już wcześniej pracowali w ten sposób na lekcjach?

Dlaczego warto pojawić się w *Zauberschule*?

W tym projekcie każdy może być uczniem i nauczycielem – w zależności od posiadanych doświadczeń i umiejętności. Dlatego w czasie jednego wieczoru ci bardziej doświadczeni są ekspertami od danego narzędzia, a w innym razem stają się uczniami. Ta zmiana paradygmatu znakomicie sprawdza się w praktyce. Gdy nauczyciele zamie-

niają się w uczniów, mogą lepiej wczuć się w ich rolę, poznać ich potrzeby, a przede wszystkim w działaniu poznać i zrozumieć dane narzędzie. Czy to działa? Czy moi uczniowie będą chcieli i umieli w ten sposób pracować? Czy będą mieli z tego frajdę? Jedną z ważniejszych zalet narzędzi Web 2.0 jest to, że aktywizując i angażując uczniów, przynoszą im po prostu radość z tworzenia, radość z nauki. Jest to najlepsze wzmocnienie pozytywne, o jakim moglibyśmy pomyśleć.

Bardzo ważna w naszym projekcie jest długofalowość, możliwość oddziaływania w dłuższym okresie i kontynuowania projektu czy zastosowania jego osiągnięć we własnej praktyce, a to przede wszystkim dzięki stałej dokumentacji. Każdy wieczór i zaproponowane narzędzia zostały opisane na [blogu](#) wraz z przydatnymi linkami.

Ale najlepsze jest to, że całość wieczorów jest nagrywana, a konkretne przykłady użycia zebrane zostały w wiki, zatem nawet osoby, którym nie udało się uczestniczyć w poprzednich spotkaniach, mogą je zobaczyć lub same przećwiczyć nowe narzędzia. Służą temu w szczególności prezentacje, tutoriale i instrukcje zawarte w [wiki](#).

To praktyczne podejście doskonale się sprawdza – nauczyciele dostają praktyczne ►

Kluczowe dane dotyczące nauczycieli i dyrektorów szkół w Europie

Eurydice
Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2013

Najnowsza publikacja *Kluczowe dane dotyczące nauczycieli i dyrektorów szkół w Europie* jest już dostępna w języku polskim. Raport przedstawia informacje dotyczące zawodu nauczyciela na różnych poziomach edukacji – od przedszkola po szkoły ponadgimnazjalne. Omówione zostały kształcenie nauczycieli, tryb ich zatrudniania, doskonalenie zawodowe, warunki pracy oraz zakres autonomii i odpowiedzialności. W rozdziale poświęconym szkolnej kadrze kierowniczej znajdują się m.in. informacje na temat rekrutacji dyrektorów oraz kwalifikacji wymaganych od osób obejmujących stanowiska kierownicze w szkole.

[Publikacja do pobrania](#)

► wskazówki i *know-how* od koleżanek i kolegów, którzy wypróbowali już dane narzędzie, nie muszą więc sami szukać nowych rozwiązań i sposobów ich wykorzystywania. Dzielenie się wiedzą i doświadczeniami przyczyniło się do wzajemnego wzbogacenia i budowania poczucia wspólnoty wśród nauczycieli z różnych krajów. Wreszcie pojawił się projekt, który robi coś dla nauczycieli, wpływa na podniesienie motywacji i jakość nauczania.

Na uwagę zasługuje fakt, że prezentowane przez nas narzędzia Web 2.0 zostały już prze-filtrowane przez doświadczenia nauczycieli języków obcych, którzy wybrali tylko te mogące posłużyć do nauczania konkretnych sprawności: rozumienia ze słuchu, mówienia, słuchania, ćwiczenia wymowy, słownictwa, kształtowania kompetencji gramatycznej, umiejętności prezentowania i in. Mogą one rozwijać nie tylko sprawności językowe, lecz także kompetencje kluczowe.

Wykorzystanie Web 2.0 sprawia, że uczniowie są aktywniejsi na lekcji, stosują wiedzę w praktyce, a zajęcia są dla nich atrakcyjniejsze. Dzięki wiedzy zdobytej w czasie wieczorów „Szkoły czarowania” nauczyciele mogą przygotowywać lekcje bardziej odpowiadające percepcji swoich uczniów, którzy są cyfrowymi tubylcami.

Ponieważ projekt jest prowadzony w języku niemieckim, wspiera kompetencje językową i komunikację w języku obcym.

Uczestnicy projektu poznali w sumie około 70 narzędzi (liczba ta stale rośnie). Każdy nauczyciel miał własne pomysły, zatem wykorzystanie konkretnych zasobów TIK we wszystkich krajach, szkołach i klasach wyglądało inaczej. Poprzez praktyczne przykłady narzędzia „ożywały” i inspirowały do własnych eksperymentów. A oto wybrane z nich, które udało nam się przedstawić i wypróbować: AudioBoo, AudioPal, Bublrr, Calameo, ClassTools, ClipArt, Clipix, Diigo, Dropbox, Edcanvas (BlendSpace), Edmodo, Flickr, GeoGreeting, Glogster, GoAnimate, Graphicsfactory, Imagechef, iSpeech, Irfanview, Jigsawplanet, LearningApps, Lyricstraining, Photofunia, Picasa, Pimpampum, PodOmatic, Prezi, ProProfs, School-clip-art, Screenr, Screencast SpicyNodes, Symbaloo, Tagxedo, Themeefy, Tripline, Vocaroo, Voicethread, Vuvox, Vyew.

Nauczyciele poznali zatem narzędzia wykorzystujące zdjęcia, służące do podcastingu, nagrywania, ćwiczenia sprawności mówienia i słuchania, a także nauczyli się, jak wprowadzać podczas lekcji *storytelling*, pisanie wierszy oraz różnego rodzaju gry i testy. Kilka wieczorów poświęciliśmy

także na osvajanie narzędzi ułatwiających pracę i poruszanie się w sieci, służących organizacji pracy na lekcji (np. ciekawe podziały na grupy, kontrola czasu) czy ożywianiu atmosfery i motywowaniu uczniów.

Bez aktywnego i liczego udziału wielu nauczycieli i szkół efekty projektu nie byłyby takie ciekawe i różnorodne. Dzięki prowadzeniu bloga i wiki na stronach zewnętrznych możliwa była współpraca ze szkołami nie tylko z Europy, lecz także z innych kontynentów, co bardzo urozmaiciło nasze wieczory. Wszehobecny *sharing* jest już na ustach wszystkich, ale nie każdemu udaje się taka szczerza i bezinteresowna wymiana w międzynarodowym gronie. Z efektów tej współpracy korzystają przede wszystkim nasi uczniowie, ale nie bez znaczenia jest wartość dodana dla nauczycieli: wspieranie się w ramach międzynarodowej *community*, rozwijanie swoich kompetencji, idea uczenia się przez całe życie i wzmocnienie poczucia wartości nauczycieli.

Projekt jest prosty, a jednocześnie innowacyjny, inspirujący do własnych rozwiązań i służy zarówno uczniom, jak i nauczycielom. A najważniejsze, że ciągle można wziąć w nim udział.

Justyna Sobota ►

Justyna Sobota

Absolwentka filologii germańskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim. Zaangażowana w kształcenie nauczycieli w Kolegium Języków Obcych w Cieszynie.

Edukatorka programów „E-Kolleg” i „Schule im Wandel” – „Zmieniająca się szkoła”. Współpracuje z Goethe Institut w Krakowie. Autorka materiałów dydaktycznych, m.in. SprachenQuestów (Language Questów). Obecnie pracuje w Liceum Ogólnokształcącym Towarzystwa Ewangelickiego w Cieszynie.

Propagatorka wymian szkolnych ze szkołami w Niemczech i ostatnio z Paul Roos Gymnasium w RPA, z którą od 2008 r., w kooperacji z Alet Conradie, realizuje długofalowy projekt językowy na platformie Moodle. Jego owocem są liczne kursy moodlowe, które były prezentowane na konferencjach i webinarach w kraju i za granicą jako przykłady dobrej praktyki i sensownego wykorzystania Moodle i narzędzi Web 2.0 do celów edukacyjnych. Swoimi doświadczeniami dzieli się jako współautorka artykułu w książce *Praxisbuch Web 2.0*, która ukazała się pod redakcją Jürgena Wagnera w Niemczech i zawiera praktyczne przykłady wykorzystania narzędzi Web 2.0 na lekcjach.

Nagrody: European Language Label w 2010 i Europejska Odznaka Jakości eTwinning 2013.

Kontakt: sobjust@gmail.com

► **Bibliografia**

Dringó-Horváth I., (2011), *Elektronische Lernumgebung im FSU mit W-Fragen: Wer sollte was, wie, warum und wann benutzen? – Der didaktisch begründete Einsatz moderner Unterrichtsmedien*, [w:] DUfU („Deutschunterricht für Ungarn”), nr 1–2, Budapeszt: UDV, s. 125–141. | MEN, (2009), *Podstawa programowa z komentarzami. Języki obce w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum*, t. 3, Warszawa: MEN (dostęp dn. 31.10.2013). | *Słownik komputerowy i encyklopedia informatyczna* (dostęp dn. 31.10.2013). | Spiewak M., (2013), *Ich bin superwichtig!*, „Die Zeit”, wydanie z dn. 3.01.2013, nr 2 (dostęp dn. 31.10.2013).

Z ostatniej chwili

Opisany w artykule projekt dla nauczycieli WEB 2.0-Zauberschule objął swoim zasięgiem nie tylko Polskę i Estonię, gdzie otrzymał Krajową Odznakę Jakości eTwinning, lecz także inne kraje europejskie, dzie-

ki zaangażowaniu nauczycieli z tych krajów (Austrii, Finlandii, Szwecji, Grecji, Włoch, Bośni i Hercegowiny, Francji). Uonorowano go Europejską Odznaką Jakości eTwinning. „Oznacza to, że projekt został oceniony jako

reprezentujący najwyższy europejski poziom” (cyt. za materiałami organizatora).

Serdecznie gratulujemy!

**Sukces polskich gimnazjalistów
Ogłoszono światowe wyniki badania
PISA 2012**

Polscy uczniowie po raz pierwszy znaleźli się wśród najlepszych w Unii Europejskiej. Poprawili wyniki we wszystkich trzech badanych obszarach: umiejętności matematycznych, rozumowania w naukach przyrodniczych oraz czytania i interpretacji. Co więcej – wyniki znacząco wzrosły zarówno w grupie uczniów najlepszych, jak i najsłabszych. Polska, która w 2003 r. była poniżej średniej OECD, a w kolejnych badaniach w 2006 r. i 2009 r. na poziomie średniej, w 2012 r. uzyskała wyniki znacznie powyżej średniej OECD. Żaden kraj na świecie nie osiągnął takiego wzrostu.

[Źródło](#)

[Omówienie wyników badań](#)